

UZASADNIENIE

Prokuratura Rejonowa Ł. prowadziła postępowanie przygotowawcze przeciwko Ł. M. o czyn z art. 207 § 1 k.k. w związku z art. 157 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. w związku z art. 12 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. W toku tego postępowania Ł. M. poddany został jednorazowemu badaniu psychiatrycznemu. Badanie to nie doprowadziło do jednoznacznego ustalenia, czy w chwili zarzucanego czynu Ł. M. miał zachowaną poczytalność. Biegli powzięli w tym zakresie wątpliwości, między innymi z uwagi na zachowanie Ł. M., które było nieadekwatne do sytuacji. Biegli zawnioskowali o poddanie Ł. M. obserwacji psychiatrycznej. W ich ocenie obserwacja taka mogła doprowadzić do ustalenia poczytalności Ł. M. w chwili zarzucanego czynu.

Opinia psychiatryczna – k.93 – 95 akt postępowania V K 1119/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Ł. z 30 maja 2014 roku orzeczone zostało badanie psychiatryczne Ł. M. połączone z obserwacją w (...) Zespole (...) w Ł. w okresie 4 tygodni. W dniu 11 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi nie uwzględnił zażalenia oskarżonego i utrzymał powyższe orzeczenie Sądu Rejonowego w mocy. Od tej daty postanowienie o poddaniu Ł. M. badaniu psychiatrycznemu połączonego z czterotygodniową obserwacją stało się prawomocne.

Postanowienia – k.109, 110- 111 akt postępowania V K 1119/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

W dniu 7 sierpnia 2014 roku Ł. M. został przyjęty na Oddział Psychiatrii S. Szpitala im. (...) w Ł.. Początkowo umieszczono go w części zamkniętej. Od 14 sierpnia 2014 roku przebywał w części otwartej. 2 września 2014 roku zakończono obserwację i wypuszczono Ł. M. z placówki. W trakcie pobytu Ł. M. poddawany był badaniom psychiatrycznym i psychologicznym. Z badań tych sporządzone były końcowe opinie.

Opinia sądowo psychiatryczna – k.137-156, opinia psychologiczna – k.157-167 akt postępowania V K 1119/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z 19 grudnia 2016 roku w sprawie V K 1119/14, Ł. M. w ramach zarzucanego mu pierwotnie czynu, został uznany za winnego przestępstwa wypełniającego dyspozycję art. 157 § 2 k.k. 2 związku z art. 64 § 1 k.k. w związku z art. 4 § 1 k.k. i na podstawie art. 157 § 2 k.k. w związku z art. 34 § 1 k.k. w związku z art. 35 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. wymierzona mu została kara 4 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym. Na poczet tej kary w całości zaliczony został okres pobytu Ł. M. w (...) Zespole (...) im. B. w Ł..

Wyrok – k. 498 – 499 akt postępowania V K 1119/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z 5 kwietnia 2017 roku

w sprawie V Ka 135/17, wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi został zmieniony w ten sposób, iż wymierzona Ł. M. karę złagodniono do 3 miesięcy ograniczenia wolności. Pozostałe rozstrzygnięcia Sadu I instancji zostały utrzymane w mocy bez zmian.

Wyrok – k. 561 akt postępowania V K 1119/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

18 września 2017 roku Ł. S. do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi pozew o odszkodowanie w kwocie 50.000 za pozbawienie go wolności w sprawie V K 1119/14, które wynikać miało z bezpodstawnego zastosowania wobec niego obserwacji psychiatrycznej oraz z wielokrotnego zagubienia składanych przez niego dowodów rzeczowych.

Pozew – k.2-4.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Ł. z 30 marca 2018 roku oznaczonym sygnaturą II C 783/17, stwierdzono, iż pozew Ł. M. nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu cywilnym i przekazano go do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

Postanowienie – k.51-52.

Sprawę skierowano na rozprawę celem rozpoznania w trybie art. 552 k.p.k.

Zarządzenie – k.60.

Jak wynika ze stanowiska wnioskodawcy, stanowiska jego pełnomocnika oraz zeznań Ł. M., wnioskodawca uważa, że zastosowanie względem niego w postępowaniu przygotowawczym obserwacji psychiatrycznej było niezasadne. Potwierdzać to ma wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, w którym uniewinniono go od zarzutu znęcania. Ten zarzut stanowił główną podstawę orzeczenia obserwacji. Odbywanie obserwacji miało spowodować szkody materialne w łącznej kwocie 21.000 złotych oraz krzywdy wycenione na kwotę 29.000 złotych. Na kwotę odszkodowania miały składać się straty z niewykonania kontraktu za prace budowlane na rzecz Firmy (...) wycenione na 10.000 złotych, strata wynikająca z konieczności sprzedaży samochodu po zaniżonej cenie, wyceniona na kwotę 10.000 złotych oraz opłaty wynikające z konieczności opłacenia wynajmowanego mieszkania w okresie hospitalizacji ocenione na kwotę 1.000 złotych.

Prokurator wniósł o oddalenie wniosku z uwagi na zaliczenie okresu obserwacji na poczet orzeczonej wnioskodawcy kary ograniczenia wolności.

Sąd zważył co następuje:

Przed merytorycznym rozpoznaniem żądań wnioskodawcy opartych na przepisach rozdziału 58 k.p.k., niezbędnym było ustalenie, czy zostały spełnione przesłanki formalne procedowania wniosku w tym właśnie trybie. W tym rozdziale k.p.k. uregulowane są kwestie dochodzenia odszkodowania za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie i zatrzymanie

Jak wynika z treści art. 552 § 1 k.p.k.: „oskarżonemu, który w wyniku wznowienia postępowania lub kasacji został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien ponieść”. Jak wynika z kolei z treści § 2 omawianego przepisu „przepis § 1 stosuje się także, jeżeli po uchyleniu wyroku skazującego orzeczenia postępowanie umorzono w skutek okoliczności, których nie uwzględniono w poprzednim postępowaniu”.

Wstępna analiza treści zacytowanych przepisów jednoznacznie wskazuje, iż na ich podstawie Ł. M. nie może skutecznie dochodzić odszkodowania i zadośćuczynienia w trybie art. 552 § 1 i 2 k.p.k., za okres rzeczywistego pozbawienia wolności wynikający

z przymusowej hospitalizacji przeprowadzonej w ramach orzeczonego w postępowaniu karnym badania psychiatrycznego. Postępowanie karne, w którym wydano wyrok skazujący Ł. M., nie uległo wznowieniu. Wyrok wydany w tej sprawie przez sąd I instancji nie został też uchylony w drodze postępowania kasacyjnego. W tym stanie rzeczy nie można uznać, że Ł. M. może dochodzić odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie omówionych przepisów.

Jak wynika z kolei z treści § 3 art. 552 k.p.k., „prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia powstaje również w związku z zastosowaniem środka zabezpieczającego w warunkach określonych w § 1 i 2”. Przepis ten również nie może stanowić podstawy do rozpoznania wniosku Ł. M. w oparciu o przepisy rozdziału 58 k.p.k. Względem wnioskodawcy nie stosowano bowiem

w postępowaniu karnym, którego wniosek dotyczy, środków zabezpieczających, a jedynie orzeczone badanie psychiatryczne połączone z obserwacją w odpowiednim zakładzie opieki zdrowotnej. Choć charakter środków zabezpieczających jest zbliżony do rygorów badania psychiatrycznego połączonego z obserwacją, polegają one bowiem, między innymi, na umieszczeniu oskarżonego w szpitalu psychiatrycznym (art. 93a k.k. i następne), niemniej jednak

z podobieństwa tego nie można wywodzić możliwości dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie przepisu art. 552 § 3 k.p.k.

Ostatnim przepisem, który daje możliwość dochodzenia odszkodowania na podstawie norm zawartych w rozdziale 58 k.p.k. jest § 4 art. 552. Zgodnie z jego treścią „odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania”. Zastosowanie i tej normy w odniesieniu do wniosku Ł. M. nie jest możliwe. Wobec Ł. M. w postępowaniu karnym nie stosowano tymczasowego aresztowania. Nie dokonywano także jego zatrzymania. Badanie psychiatryczne połączone z obserwacją w odpowiednim zakładzie, nie było wynikiem zatem z wdrożenia względem Ł. M. środków przymusu wymienionych w treści art. 552 § 4 k.p.k. W tym zaś stanie rzeczy i ten przepis nie mógł stanowić podstawy do rozpoznania wniosku Ł. M. w oparciu o procedury rozdziału 58 k.p.k.

Reasumując, zdaniem sądu nie zostały spełnione przesłanki formalne do rozpoznania wniosku Ł. M. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za pozbawienie go wolności w postępowaniu

V K 1119/14, w oparciu o procedurę rozdziału 58 k.p.k.. Pozbawienie wolności Ł. M. w sprawie V K 1119/14 nie wynikało z wykonania niesłusznie orzeczonej względem niego kary,

ani wykonania niesłusznie orzeczonego środka zabezpieczającego,

ani z oczywiście niesłusznego zastosowania tymczasowego aresztowania lub zatrzymania. Tylko w tych przypadkach możliwym byłoby dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia trybie uregulowanym w rozdziale 58 k.p.k. Pozbawienie wolności Ł. M. w postępowaniu V K 1119/14 związane było z wykonaniem czynności dowodowej - badania psychiatrycznego połączonego

z obserwacją. W ocenie sądu odszkodowanie za ewentualne nieprawidłowości przy wykonaniu tego typu czynności postępowania karnego, jak i innych nieprawidłowości odnoszących się do sfery dowodowej, mogą być dochodzone jedynie na drodze cywilnoprawnej (tak też w wyroku Sadu Apelacyjnego w Katowicach z 16 maja 2002 roku w sprawie II AKa 114/02; publikacja L. poz. Nr (...)).

Z uwagi na powyższe sąd oddalił wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie wniesiony przez Ł. M..

Ze względu na fakt, iż w toku postępowania pełnomocnikiem wnioskodawcy był radca prawny W. S. i udzielił

on pomocy prawnej z urzędu Ł. M. w toku dwóch terminów rozprawy, sąd na podstawie art. art. 618 § 1 punkt 11 k.p.k. w zw. z § 2 w zw. z § 17 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., 1714, ze zmianami) zasądził na jego rzecz kwotę 144 złotych.